

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Ioannis Azorii Lorcitani, Societatis Iesv Presbyteri Theologi, Institvtiones Morales

In Qvibus Vnivers[a]e Qvaestiones ad Conscientiam recte aut prauè
factorum pertinentes, breuiter tractantur

Azor, Juan

Coloniae Agrippinae, 1616

33. De auctoritate Archiepiscopi eiusque potestate & officio.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14007

legitimo: *Siluest. Episcopus 9. d. 6.* Caueat autem diligenter, ne temporale commodum pro ordinibus suscipiatur. Debet item Clericos à Patronis nominatos, delinquatos & oblatos examine, sint digni & idonei nec ne ad Beneficia *Conc. Trident. sess. 24. c. 18. & sess. 25. c. 9. de reform.* An vero digniori Beneficium conferre ipso iure cogatur, postea docebimus. Quæri hoc irem loco potest, An Episcopo liceat Beneficia vel Officia Ecclesiastica in propinquos conferre, tum An et liceat officia temporaria: quæ ad ipsius iurisdictionem spectant, pretio vendere, vel locare, infra commodius disseremus.

Insuper debet Episcop. in Ecclesijs Cathedralibus, & Conuentualibus viros idoneos constituere, qui sacras ad populum conciones habeant, & positentium confessiones excipiant, & qui Ecclesias & loca suæ diœcesis visitent: quibus omnibus omnia suppediret, vnde commodum sustentari queant. *Inar. cetera, de Offic. iud. Ordin. Roger. quispiam,* quæ Ecclesijs hac in parte vocentur Conuentuales? Respondeo, seculares, quæ Collegiales, dici solent. Nam Conuentualis Ecclesia dicitur, in qua est Collegium Clericorum, siue secularium, siue Regularium. Deinde si roget quis, An lechalliter peccet Episcopus, si hæc singula negligat? Respondeo, peccare cum aliquid horum dolo, lata, vel ex leui culpa prætermittat, non tamen si ex leuissima. Reliqua vero de potestate Episcoporum persequar, postquam de Archiepiscopis, Primatibus & Patriarchis egero.

Decimo quaeritur, An qui vouit religionem in ingressurum, & voto non impleto Episcopus debeat Episcopatu abdicare & votum implere? Debet, inquit, Pont. votum vinculum relaxare. *Peritus, de voto & voti redemp. Innoc. 3. scribit Episcopo cuidam: Nos igitur tibi consulimus, ut si vitam desideras sanare consentiam, regimen resignes Ecclesiæ memoratæ, ac reddas alijssimo vota tua.* Sic etiam S. Thom. 22. *quæst. 189. ar. 3. ad 1.* Obijcies Episc. status est perfectior statu religiosorum, ergo huiusmodi Episcopus non cogitur Episcopatu deposito religionem ingredi. Respondeo, nihil hoc impedire, quia votum sub præceptum cadit. Episcopatus vero consilij, non præcepti opus est. Dices licet transiit ad religionem ad Episcopatum? Respondeo transiit huiusmodi fieri auctoritate summi Pontificis, non propria voluntate religiosi.

CAP. XXXIII.

De auctoritate Archiepiscopi, eiusque potestate & officio.

Primo quaeritur, Vnde dicitur Archiepiscopus sit, & quæna fuerit Archiepiscoporum origo? Respondeo, Archiepiscopum Græce dici Principem Episcoporum, hoc est, primarium Episcopum. Et est is Episcopus, qui primariæ alicuius provincie ciuitati, quæ est aliarum mater & caput, præstet, & quia primaria provincie ciuitas alias ciuitates habet sibi subiectas, & Episcopi singulis ciuitatibus præficiuntur: ideo Episcopus est is qui in vna provincia præest ciuitati, cui subiectæ sunt aliæ quædam ciuitates totidem habentes Episcopos. Et hinc fit, vt Archiepiscopus aliquando multis Episcopis, aliquando paucissimis præstet scilicet quatuor, tribus, duobusve tantummodo, immo aliquando vni soli: & sunt aliqui Archiepiscopi, qui nullos sibi subiectos episcopos habent vt Archiepiscopus Rossanensis, teste auctore libri, qui dicitur, *Provinciale omnium Eccles.* Meo iudicio Archiepiscopus factus olim non est sine Episcopo suffraganeis, sed cursu temporis, vel suffraganei Episcopi auct. Rom. Pont. sunt exempti, vel eorum Eccles. annexæ, & coniunctæ sunt Ecclesie Metropolitanæ.

Secundo quaeritur, an Archiepiscopus idem sit qui Patriarcha? Olim Archiepiscopi vocari solebat Patriarcha, vt constat ex Iustiniano Imp. *Novell. 11. c. 23.* in quibus Archiepiscopi appellati Patriarchas. *Iubemus inquit, beatissimos Archie-*

piscopos & Patriarchas, hoc est, seniores Romæ, & Constantinopolitanos, & Alexandriæ, & Theopoleos, id est, Antiochiæ, & Hierosolym. Et in *Novell. 16. Imp. Iustinian. Aug. Anthemio sanctiss. & beatiss. Archiepiscopi Constantinop.* & *uniuersali Patriarcha:* Et in *Conc. Maticeo 2. sub Guntiamo Principe in Gallia,* Archiepiscopus Lugdunensis vocatur Patriarcha. Et *Greg. in libro de historia Francorum,* Archiep. Lugdunensem appellat Patriarcham, &c. *Conquest. 9. quæst. 3.* Archiepiscopus Bituricensis Patriarcha nominatur: & in Oriente non nulli Archiepiscopi præter Constantinopolitanum, & Antiochenum Patriarchæ nomen retinuerunt, quia talis est apud eos consuetudo, vt Archiepiscopos nominent Patriarchas. Hinc etiam factum est, vt in Occidentis Archiepiscopi Aquiliensis habuerit nomen Patriarchæ, quia episcopi & Presbyteri Dalmatiæ, & Istriæ, more Orientalium eum sic nominabant, cui parebant, tanquam earum prouinciarum Archiepiscopi. Et hoc maxime conuenit cum ipsa nominum Etymologia. Nam Patriarcha Græce dicitur patrum Princeps, hoc est, episcoporum primus, & Archiepiscopus dicitur est Princeps episcoporum.

Sciendum est, tres primos Archiepiscopos vocatos fuisse Patriarchas, Romanum, Alexandrinum, Antiochenum, vt inferius ostendam. Paulo post fuerunt quinque, quoniam additi sunt Constantinopolitanus, & Hierosolymitanus. hi quinque passim dicebantur Patriarchæ, & Archiepiscopi: at vero postea cœperunt vocari Archiepiscopi, multi episcopi eorum qui primarijs Prouincijs Ciuitatibus præerant, ideo factum est, vt quinque illi primi Archiepiscopi retinuerint Patriarchæ nomen, & dicitur Patriarchæ, quia à cæteris Archiepiscopis ampliori iurisdictionis potestate differabant: immo præerant etiam multis Archiepiscopis, quoniam quidam eorum episcoporum, qui præfecti fuerant primarijs Ciuitatibus Prouinciarum, quæ subiectæ erant Patriarcharum curæ & potestati, facti sunt Archiepiscopi: ita vt Patriarchæ illi quinque non solum episcopos, sed etiam Archiepiscopos præesse cœperint: & ita constituti sunt Episcoporum & Archiepiscoporum patres.

Tertio quaeritur, an Archiepiscopus sit idem qui Primas? Respondeo, olim Archiepiscopus dicitur solitus Primas, quia reuera erant principalium ciuitatum episcopi, & Primas idem erat, qui primæ Sedis, seu Ciuitatis Episcopus: sed postea, quia multi aliarum Ciuitatum episcopi creati sunt Archiepiscopi, nomen Primatis datum est ijs tantum Archiepiscopis, qui præerant Ciuitatibus, sub quibus erant aliæ Ciuitates Archiepiscopos habentes. Ita vt Primates sint patres non solum episcoporum, sed etiam Archiepiscoporum: vt Cantuariensis episcopus vulgo dicitur Primas in Anglia: Eboracensis olim vocabatur Primas Scotia: Toletanus dicitur Primas Hispaniæ, Bituricensis habetur Primas Aquitaniæ: Carthaginensis erat Primas Africa: de quorum singulis postea dicam. Præterea ex Romanis Pontificibus S. Anicetus vetuit, vt haberetur in c. *Nulli. dist. 99.* ne Archiepiscopi, Primates vocarentur: nam Primates primas sedes in provincijs tenebant Archiepiscopi non item: hoc est, Primates præerant Ciuitatibus quibus subiectæ erant aliæque Provincie, Archiepiscopi Ciuitatibus, quibus subiciebantur aliæ Ciuitates episcopos habentes. Vnde Primas est Archiepiscopo iurisdictionis, non ordinis potestate superior. Idem colligitur ex cap. *Prouincia. dist. 99. quod sumptum est ex B. Anacleti episcopi, & ex cap. Vrbes, & ex cap. in silis. dist. 80.* in quibus locis S. Clemens explicat, vbi nam sint Archiepiscopi, vbi Patriarchæ, siue Primates constituendi.

Quarto quaeritur an Archiepiscopus sit idem qui Metropolitanus? Cuius ad *Novell. Iustiniani 2.* ait maiorem esse Archiepiscopi, quam Metropolitanam dignitatem, quia Archiepiscopus idem erat qui Patriarcha vel Primas: quod colligitur ex cap. *cleros. dist. 21.* idque sumptum est ex *Isidoro*, vbi S. Isidorus Archiepiscopos distinguit à Metro-

Metro-

Metropolitans. & Glossa *ibidem* in verbo, Archiepiscopus, ait, Archiepiscopus dici Primates, vt ex ipso S. Isidoro constat.

Dicendum est Archiepiscopum, & Metropolitanū esse eundem, postquam Patriarchæ, vel Primates deserunt vocari Archiepiscopi, nomen superius retinentes. Quoniam Metropolitanus est Episcopus, qui præest ciuitati, quam alie ciuitates Episcopos habentes agnoscent, vt matrem, & caput. Et ita Metropolitanus cœpit dici Archiepiscopus, cum illi, qui præerant Ciuitatibus, quib. Prouinciæ, & non tantum Ciuitates subieiebantur, vocari cœperunt Patriarchæ, siue Primates. Nunc igitur Archiepiscopus idem est, qui Metropolitanus: & tum Archiepiscopus, tum Metropolitanus dicitur Suffraganeos Episcopos habere: at Primas est, qui & Archiepiscopus, hoc est, Metropolitanus, & Episcopus præest. Sicut igitur Archiepiscopus, hoc est, Metropolitanus, iurisdictione est episcopo superior; sic Primas iurisdictionis potestate est Archiepiscopo, hoc est, Metropolitanano maior.

Quinto queritur, Vtrum Archiepiscopus ab Episcopo differat potestate iurisdictionis? Respondeo, differre: nam est maior, & amplior Archiepiscopi iurisdictione. Episcopus enim præest Ciuitati, & vicis ei subiectis; at Archiepiscopus, vni ciuitati quæ est aliarum ciuitatum Episcopos habentium mater, & caput, cui sunt subiectæ alie ciuitates. Porro episcopi Archiepiscopo subiecti dicuntur, in Iure Canonico Suffraganei. c. 1. de foro competent. in 6. & c. Suffraganeis, de elect. c. Antiqua, de Priuileg.

Sexto queritur, An Archiepiscopus ab episcopo differat ordinis potestate? Respondeo, minime. Vnde quod attinet ad Sacramenta, & reliqua, quæ sunt potestatis Ordinis, nihil amplius habet Archiepiscopus, quam episcopus.

Septimo queritur, Cur dicitur Archiepiscopus, cum in Concilio Carthaginensi, vt habetur in c. Prima Sedis dist. 99, vetitum fuerit, ne primæ Sedis episcopus appelleretur Princeps Sacerdotum, vel Summus Sacerdos? Respondeo, eos episcopos Africanos humilitatis, & modestiæ ratione habuisse; & ideo id vetuisse: sed vsus obtinuit, vt non solum vocetur primæ Sedis, vel ciuitatis episcopus, sed etiam Archiepiscopus; sicut etiam appellatur Patriarcha, qui præest ciuitati, cui subiectæ sunt multæ ciuitates & Prouinciæ, episcopos, & Archiepisc. & Primates habentes.

Octauo queritur, Quotnam sint ad creationem Archiepiscopi necessaria? Respondeo, Archiepisc. sicut & Episcopus iure communi eligi à Collegiis Canonicorum, & Superiorum auctoritate confirmari, vel à Regibus, ac Principibus, tanquam Patronis nominari, designari, & offerri, vel presentari, & deinde auctoritate Romani Pontificis institui: vel absolute, & simpliciter absque vlla electione à Collegio, vel designatione à Patrono facta per collationem, vt iura vocant, à Romano Pontifice creati. Potest autem Archiepiscopus fieri, vel qui ante fuerat episcopus consecratus, vel qui ante episcopus non erat. Si creetur Archiepiscopus is, qui ante episcopus consecratus non fuerat, necesse est, vt consecratur, quia per consecrationem potestas ordinis confertur: quamuis Archiepiscopus electus à Collegio per confirmationem Romani Pontificis auctoritate factam, in quibusdam potestatem iurisdictionis accipiat etiam ante consecrationem: & idem iuris est de Archiepiscopo à patrono nominato, electo, & designato, & à Romano Pontifice instituto, & nondum consecrato: est enim consecrandus, cum antea fuerit simplex sacerdos. Quare Archiepiscopus intra totidem menses debet confirmationem, vel institutionem, vel consecrationem à die electionis, à Collegio, vel designatione à patrono facta petere: intra quod tempus, sunt ea singula ab Episcopo postulanda.

C A P. XXXIV.

De auctoritate, & vsu Pallii.

Primo queritur, Quodnam sit Archiepiscopalis potestatis, & dignitatis infigne? Respondeo esse pallium, de

quo in iure Canonico erat titulus, de auctoritate & vsu pallii, & de quo etiam Gratianus in Decretis agit per aliquot Capita dist. 110. *Ep. in e. Galliarum* 25. q. 2. Quarat aliquis, Quod genus ornamentum appellatione pallii intelligatur? Respondeo esse vestem candidam ex lana alba contextam, habentem circulum humeros constringentem, & duas lineas ab anteriori, & posteriori parte pendentes, & quatuor Crucis signis purpureis distinctam, quorum vnum habet in pectore, alterum in humero sinistro, tertium in dextro, quartum in scapulis.

Si quaeras, Quid sit, & vnde dictum Pallium? Respondeo, ex S. Isidoro, Pallium esse, quo administratorum scapulae conteguntur, vt dum ministrant, expeditius discurrant. Plautus:

Si quid facturus es, appende in humeris Pallium.

Et pergas, quantum valet tuorum pedum pernices.

Dictum autem Pallium à pellibus, quia prius super indumenta pellicea veteres induebantur, quasi pellea. Sic Isidorus. Oium sicut toga erat vestis Romanorum exterior, sic pallium erat Græcorum: Et sicut togam Romani tunicae imponebant, sic Græci sua pallia tunicis. Quare apposite, sicut exteriores vestes quibus induimur, pallia vocantur; sic pallium, dicitur vestis illa breuis, quam super omnia indumenta Archiepiscopus suis humeris imponit.

Porro pallii origo antiquissima est in Archiepiscopis. Auctor vetus rituum ecclesiasticorum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ lib. 1. tit. 10. c. 5. id colligit ex Maximo episcopo, & Eusebio Casariensi: Rupertus lib. 1. de Diuinis offic. c. 27, scribit, Maternum à S. Petro missum, Treuerensi ecclesiæ hæreditatem pallii suis successoribus reliquisse. Quicquid sit de hoc, S. Gregorius certe multam Pallii mentionem facit in Epistolis lib. 1. Epist. 30. & 39. lib. 6. Epistol. 23. lib. 7. Epist. 126. lib. 4. Epist. 54. lib. 12. Epistol. 42. lib. 7. Epistol. 112. & Epistol. 5. lib. 4. Epistol. 14. & 15. lib. 7. Epist. 129. Et post Gregorium ceteri, qui de Diuinis officiis tractauerunt: meminerunt Aleuinus, Rabanus, Rupertus, Innocentius. Et Auctor ille rituum ecclesiasticorum, Sanctæ Romanæ ecclesiæ, supradictus tradit, pallium peti hac verborum formula: Ego N. electus Ecclesiæ N. instantor, instantius, instantissime peto mihi tradi, & assignari pallium de corpore Sancti Petri sumptum: in quo est plenitudo Pontificalis officii. Vnde in c. significasti, de elect. dicitur pallium à corpore B. Petri assumptum, ita vt cum id Romanus Pontifex alicui Archiepiscopo tradit, & confert, dicatur mittere, siue conferre ex corpore B. Petri assumptum, quod, vt Glossa in eo c. explicat, ideo dicitur, quia super altare, vbi corpus B. Petri iacet sepultum, Romani Pontificis auctoritate consecratur: & ex eo altari sumptum ad Archiepiscopos mittitur, vel potius, vt ait Auctor rituum ecclesiasticorum loco citato, quia pallia consecrata ad Basilicam Principis Apostolorum deferuntur, & ponuntur per Canonicos super corpora Petri, & Pauli Apostolorum sub altari maiore; vbi factis vigiliis illa per noctem dimittunt, deinde restitunt Subdiaconis, qui ea in loco honeste, & commode conseruant. Hæc ille.

Secundo queritur, Quænam sit formula, qua pallium Archiepiscopi confertur? Respondeo Glossam c. Ad honorem, de Auctor. & vsu Pallii, hanc esse: Ad honorem Dei omnipotentis, & B. Mariæ Virginis, & B. Petri, & Pauli Apostolorum, & Domini Pape & N. Pape Ecclesiæ Romanæ, & Ecclesiæ N. tibi commissa, tradimus tibi N. pallium de corpore B. Petri sumptum in plenitudinem Pontificalis dignitatis, vt utaris eo intra Ecclesiæ tuam certis diebus, qui exprimitur in Priuilegio Ecclesiæ tuæ concessis à Romana Ecclesiæ.

Queris, Quinam sint illi dies? Respondeo, cum eadem Glossa *ibidem*, sic dicente: Hi sunt, Natiuitas Domini, festiuitas S. Ioannis Euangelistæ, & S. Stephani protomartyris. Circumcisio Domini, Epiphania, Dominica in ramis Palmariū, Feria 5. in Cæna Domini, & festiuitas in sabbato sancto, & in tribus diebus Resurrectionis Dominica, & Pentecostes solemnitas S. Ioan. Bapt. & omnium Apostolorum, & solennitas in tribus festiuitatibus B. Mariæ Virg. *Ep. in commemoratione omnium Sanctorum, in*

Dedica-